

Rada
Európskej únie

V Bruseli 23. marca 2022
(OR. en)

7478/22

ENER 99
ENV 265
COMPET 176
TRANS 171
CONSOM 69
IND 86
ECOFIN 254

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	23. marca 2022
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2022) 138 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Bezpečnosť dodávok a dostupné ceny energie: možnosti okamžitých opatrení a príprava na nasledujúcu zimu

---

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2022) 138 final.

_____

Príloha: COM(2022) 138 final

V Bruseli 23. 3. 2022
COM(2022) 138 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE,
RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU
A VÝBORU REGIÓNOV**

**Bezpečnosť dodávok a dostupné ceny energie:
možnosti okamžitých opatrení a príprava na nasledujúcu zimu**

ÚVOD

Za posledných 12 mesiacov vzrástli maloobchodné ceny zemného plynu o 65 % a elektriny o 30 %. Túto neľahkú situáciu umocnila invázia Ruska na Ukrajinu, keďže priniesla obavy o bezpečnosť dodávok a prispela k väčšej volatilitě cien. Vysoké ceny energie prispievajú k rastu inflácie, poškodzujú európske hospodárstvo a ovplyvňujú jeho zotavenie z krízy spôsobenej ochorením COVID-19.

V reakcii na túto výnimočnú situáciu prijala Európska komisia v októbri 2021 **súbor nástrojov pre opatrenia a podporu**¹ v snahe zmierniť dosah na odberateľov a podniky na úrovni EÚ a členských štátov. Vďaka cieľovým podporným opatreniam, ktoré majú odberateľom, domácnostiam a priemyslu pomôcť znížiť náklady na energiu, sa tento tlak darí zmierňovať.

Komisia vo svojom **oznámení REPowerEU**² z 8. marca 2022 poskytla členským štátom ďalšie usmernenie, ako zmierniť nárast cien elektriny pre domácnosti a podniky a ako možno na financovanie týchto opatrení použiť vysoké zisky, ktoré dosiahli niektorí výrobcovia elektriny. S cieľom zabezpečiť väčšiu udržateľnosť energetického systému navrhne Komisia v máji plán postupného ukončovania závislosti Európy od fosílnych palív z Ruska a zvyšovania odolnosti energetického systému v celej EÚ.

Vedúci predstavitelia EÚ sa vo **Versailles v dňoch 10. – 11. marca 2022** dohodli³ na čo najrýchlejšom ukončení závislosti EÚ od dovozu ruského plynu, ropy a uhlia a vyzvali Komisiu, aby do konca marca predložila plán na zaistenie bezpečnosti dodávok a dostupných cien energie počas nasledujúcej zimnej sezóny. Lídri EÚ sa zároveň zaviazali k tomu, že v nadväznosti na oznámenie z 8. marca 2022 naliehavo zvažia konkrétne možnosti riešenia dosahu zvýšených cien energie na našich občanov a podniky, najmä na zraniteľných občanov a MSP, a že sa tejto problematike budú venovať aj na ďalšom zasadnutí Európskej rady 24. – 25. marca 2022.

Toto oznámenie je reakciou na uvedenú výzvu vedúcich predstaviteľov. Sú v ňom predstavené výhody a nevýhody konkrétnych výnimočných krátkodobých možností zmiernenia prudkého nárastu cien. Zároveň sú v ňom navrhnuté spoločné európske opatrenia na riešenie základných príčin problému na trhu s plynom, ktorých cieľom je zaistiť na nasledujúcu zimu a ďalšie obdobie bezpečnosť dodávok za rozumné ceny. Na tento účel by partnerstvá EÚ s tretími krajinami umožnili spoločný nákup plynu a vodíka. Napokon sa v ňom navrhuje európska politika uskladňovania plynu, ktorej cieľom je zvýšiť odolnosť energetického systému v celej EÚ.

MOŽNOSTI RIEŠENIA DOSAHU VYSOKÝCH CIEN ELEKTRINY NA OBČANOV A PODNIKY

Členské štáty, zainteresované strany a akademická obec navrhli **viacero možných núdzových opatrení** na obmedzenie dosahu vysokých cien elektriny. Ich zámerom je poskytnúť koncovým odberateľom úľavu a nenarušiť pritom dlhodobejšie základné ciele

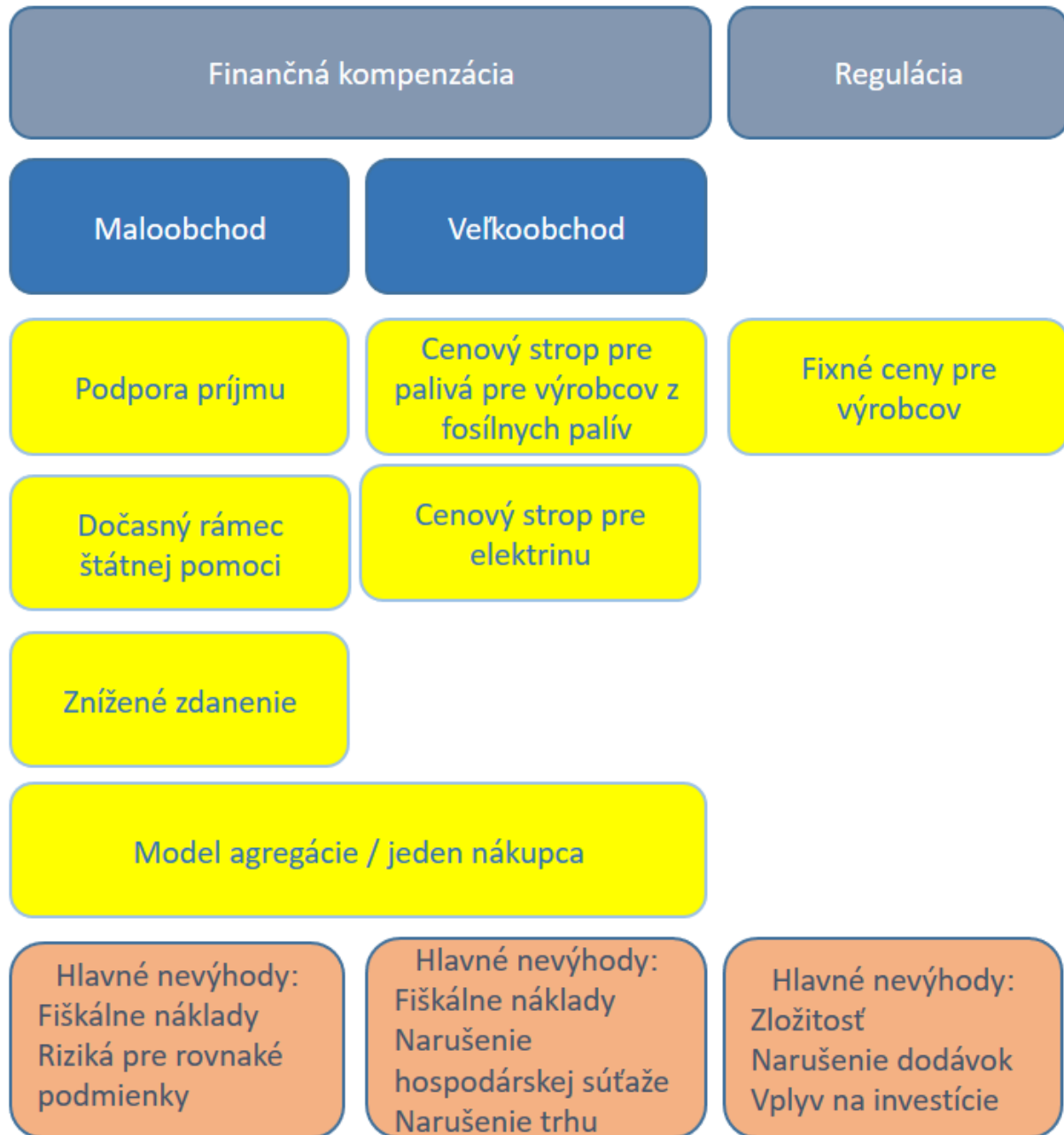
¹ Oznámenie o boji s rastúcimi cenami energie: súbor nástrojov pre opatrenia a podporu, COM(2021) 660 final, (13. 10. 2021).

² Oznámenie o REPowerEU: spoločné európske pravidlá pre cenovo dostupnejšiu, bezpečnejšiu a udržateľnejšiu energiu, COM(2022) 108 final, (8. 3. 2022).

³ [20220311-versailles-declaration-en.pdf](https://ec.europa.eu/energy/sites/default/files/20220311-versailles-declaration-en.pdf).

Zelenej dohody, a to aj v oblasti dekarbonizácie a energetickej efektívnosti. Aby mohli byť tieto dočasné a ciele výnimočné opatrenia úspešné, musia byť fiškálne zvládnuteľné a nemali by ohrozovať bezpečnosť dodávok ani rovnaké podmienky na vnútornom trhu.

Krátkodobé možnosti zamerané na ceny elektriny možno vo všeobecnosti rozdeliť do dvoch kategórií:

Možnosti intervencie zahŕňajúce finančnú kompenzáciu

Tieto opatrenia sú zamerané na zníženie cien elektriny, a to buď priamo na strane maloobchodu alebo nepriamo na veľkoobchodnom trhu.

Maloobchod

Cieľom týchto opatrení je tmiť dosah vysokých cien na koncových odberateľov a zároveň umožniť, aby európske trhy s elektrinou a plynom určovali cenu na veľkoobchodnej úrovni.

V súlade so súborom nástrojov Komisie z vlaňajšieho októbra⁴ zaviedlo takéto krízové opatrenia 26 členských štátov.

V rámci týchto opatrení je priama podpora pre zraniteľných koncových používateľov zameraná na tých, ktorí to najviac potrebujú, a štátna pomoc môže pomôcť podnikom, ktoré čelia enormným cenám energie. Štátna pomoc sa bude opierať o **nový dočasný krízový rámec štátnej pomoci**⁵, ktorý bol prijatý 22. marca a ktorý umožňuje podporovať priamo alebo nepriamo zasiahnuté podniky formou obmedzených priamych grantov, podpory likvidity a pomoci na pokrytie zvýšených nákladov na plyn a elektrinu.

Väčšina členských štátov zaviedla znížené sadzby DPH na plyn, elektrinu a/alebo diaľkové vykurovanie. Avšak **mnoho z možností, ponúkaných najmä v rámci smernice o zdaňovaní energie**⁶, vrátane znížených sadzieb alebo výnimiek pre domácnosti, nebolo dosiaľ využitých v plnom rozsahu.

V snahe predísť narušeniu vnútorného trhu má Komisia v úmysle poskytnúť členským štátom usmernenie o tom, ako možno tento právny rámec využiť čo najlepšie, ako aj o cieľných odchýlkach pre jednotlivé krajiny podľa smernice o zdaňovaní energie⁷.

Všetky opatrenia na strane maloobchodu sú zamerané na to, aby poskytli občanom a podnikom priamu úľavu. Na financovanie takýchto cieľných a dočasných opatrení zameraných na podporu zraniteľných domácností a podnikov možno využiť vyššie príjmy z dane z energie a stanovovania cien uhlíka či z nadmerných ziskov niektorých energetických spoločností⁸.

Veľkoobchod

Členské štáty môžu zvážiť zavedenie **modelu agregátora**, podľa ktorého by určitý subjekt nakupoval elektrinu za výhodných obchodných podmienok a poskytoval by ju niektorým kategóriám spotrebiteľov za nižšiu ako trhovú cenu, čím by sa výhody preniesli na odberateľov a v podstate by sa tak dotoval rozdiel medzi nižšími maloobchodnými cenami a vyššími veľkoobchodnými cenami.

Ďalšie možnosti by zahŕňali **priame intervencie do fungovania veľkoobchodných trhov s elektrinou**. Môže ísť buď o **finančné kompenzácie pre výrobcov elektriny z fosílnych palív** za časť ich mimoriadne vysokých nákladov na palivo, aby mohli znížiť svoju cenu, ktorú ponúkajú na veľkoobchodnom trhu, alebo o **priame obmedzenie ceny elektriny na veľkoobchodnom trhu** stanovením referenčnej hodnoty a kompenzovaním rozdielu oproti ponúkanej cene.

Takéto opatrenia by boli zamerané na obmedzenie negatívneho dosahu veľmi vysokých cien plynu na veľkoobchodný trh s elektrinou. Ich hlavné nevýhody súvisia s ich fiškálnymi

⁴ COM(2021) 660 final, (13. 10. 2021)

⁵ Oznámenie o dočasnom krízovom rámci pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v nadväznosti na agresiu Ruska voči Ukrajine, C(2022) 1890 final, (23. 3. 2022).

⁶ Smernica Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2003, s. 51).

⁷ V súlade s jej článkom 19 ods. 1.

⁸ Niektorí (inframarginálni) výrobcovia elektriny dosahujú v dôsledku veľmi vysokých cien elektriny nadmerné zisky. Tieto nadmerné zisky možno dočasne zdaňovať alebo získať späť v súlade s usmernením, ktoré Komisia predložila 8. marca [pozri COM(2022) 108 final, (8. 3. 2022)].

nákladmi, možným narušením hospodárskej súťaže, rizikami pre cezhraničný obchod, a teda pre bezpečnosť dodávok elektriny, pričom ich rozsah závisí od koncepcie samotných opatrení.

Možnosti regulácie bez fiškálnej kompenzácie

Tieto opatrenia spočívajú v stanovení **regulačného stropu pre maximálnu cenu**, ktorú môžu účtovať niektorí výrobcovia elektriny pre základný odber. Hoci v dlhodobom horizonte by takéto opatrenia znížili náklady, ich pridaná hodnota v krátkodobom horizonte spočíva v riešení nadmerných ziskov pri niektorých technológiách.

Hlavné nevýhody týchto opatrení súvisia s výzvami pri ich realizácii, keďže by bol potrebný prístup k informáciám o nákladoch a príjmoch výrobcov, ktoré nemusia byť prístupné pre verejné subjekty, ako aj možnými právnymi komplikáciami. Zároveň by vyvolali regulačnú neistotu, pretože takéto opatrenia by mohli odstrániť určité stimuly pre súkromné investície do obnoviteľných zdrojov energie, ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu pri dosahovaní našich dlhodobých cieľov odolného, udržateľného a bezpečného energetického systému.

Všetky možnosti sú podrobnejšie predstavené a analyzované v prílohe.

Na základe tohto posúdenia **sa Komisia domnieva**, že vzhľadom na rôznorodú situáciu v členských štátoch **neexistuje na riešenie vysokých cien elektriny žiadna jednoduchá odpoveď**. Niektoré z možností sú vhodné len pre špecifické situácie v členských štátoch. Pri niektorých intervenciách by zase boli potrebné právne predpisy EÚ a/alebo spoločný prístup na úrovni EÚ, aby sa zabezpečila ich účinnosť a aby neohrozovali vnútorný trh či bezpečnosť dodávok. Pri všetkých z nich treba počítať s istými nákladmi a nevýhodami, a to aj z hľadiska fungovania vnútorného trhu.

ZABEZPEČENIE DODÁVOK PLYNU ZA PRIMERANÉ CENY NA NAJBLIŽŠIU ZIMU A NÁSLEDNÉ OBDOBIE

Mnohé z možností nastolených vo verejnej diskusii sa zameriavajú na symptómy, no **hlavnou príčinou súčasných vysokých cien elektriny je trh s plynom**. Vysoké ceny elektriny dnes tlačí nahor drahý plyn, keďže výrobcovia elektriny z plynu sú často tými poskytovateľmi energie, ktorí prichádzajú na trh s elektrinou ako poslední, aby reagovali na aktuálny dopyt. Na spotovom trhu s plynom je volatilita vysoká a nie je úplne spojená s fundamentmi.

Jednou z možností na zváženie je **stanovenie stropu alebo modulácia ceny plynu** regulačnými prostriedkami, keďže by to malo okamžitý vplyv na cenové úrovne. Možno tak vyslať dôležitý signál, že EÚ nebude platiť za plyn akúkoľvek cenu, ale takáto intervencia by sa mala považovať iba za poslednú možnosť, pretože má určité nedostatky z hľadiska bezpečnosti dodávok plynu.

Sezóna naplňania zásobníkov plynu sa začína teraz, takže sa treba urgentne dohodnúť na spoločnej stratégii. Súčasný kontext vysokých cien a napätých trhov s plynom spôsobuje, že dopĺňanie zásobníkov na ďalšiu zimu je náročnejšie než v bežných rokoch. Využitie

kolektívneho vplyvu Únie na zaistenie dovozu plynu za čo najlepších podmienok je nevyhnutné, aby si členské štáty vzájomne nekonkurovali v súťaži o rovnaké dodávky.

EÚ je silnejšia, keď koná jednotne. EÚ by mala konať spoločne a využiť svoju trhovú silu prostredníctvom dohodnutých partnerstiev s dodávateľmi.

Komisia je pripravená zriadiť **pracovnú skupinu pre spoločný nákup plynu na úrovni EÚ**. Združovaním dopytu by pracovná skupina uľahčila a posilnila medzinárodný styk EÚ s dodávateľmi LNG a plynu s cieľom zabezpečiť dovoz LNG a plynu za dobrú cenu ešte pred budúcou zimou. EÚ môže v krátkodobom horizonte lepšie zabezpečiť LNG, plyn a vodík z tretích krajín za prijateľné ceny, ak s týmito krajinami nadviaže dlhodobú spoluprácu a vytvorí dlhodobé partnerstvá v oblasti obnoviteľného plynu, ktoré by zároveň vytvorili základ pre budúci dovoz vodíka.

Pracovná skupina tak pripraví pôdu pre **energetické partnerstvá** s kľúčovými dodávateľmi LNG, plynu a vodíka v stredomorskom regióne, s našimi partnermi v Afrike, ale aj na Blízkom východe a v USA.

Pracovnú skupinu budú podporovať zástupcovia členských štátov v riadiacom výbore. Diskusia s dodávateľmi plynu by viedol spoločný rokovací tím pod vedením Komisie. Využili by sa skúsenosti z pandémie COVID-19, kde boli opatrenia na úrovni EÚ kľúčové na zaručenie dostatočných dodávok vakcín pre všetkých.

Pracovná skupina by tiež podporovala efektívne využívanie plynárenskej infraštruktúry EÚ, najmä terminálov LNG, ale aj zásobníkov a plynovodov.

Vytvorením dostatočných zásob plynu sa európskym odberateľom poskytne určitá ochrana pred rizikami nedostatku a prípadných výpadkov dodávok, keďže sa zabezpečí určitá stabilita. Komisia preto navrhuje spoločnú a strategickú **európsku politiku uskladňovania plynu**, ktorá sa bude vykonávať formou koordinovaných spoločných opatrení a rozloženia záťaže medzi 27 členských štátov EÚ. V najbližších mesiacoch bude pracovná skupina v úzkej spolupráci s Koordinačnou skupinou pre plyn pomáhať pri podpore plnenia zásobníkov pred zimou.

Spoločne sa treba pozrieť aj na **optimalizáciu využívania existujúcej skladovacej infraštruktúry**. Ak sa miesto individuálnych prijímú spoločné opatrenia v oblasti skladovania, predíde sa nadmerným investíciám, keďže plyn je prechodným zdrojom energie a každá nová infraštruktúra by mala byť z dlhodobého hľadiska využiteľná pre čistejšie zdroje energie – najmä vodík.

Na zaistenie dostatočnej úrovne naplnenia Komisia predložila **legislatívny návrh o skladovaní energie**, ktorého cieľom je zabezpečiť, aby sa **do 1. novembra každého roka naplnila existujúca skladovacia infraštruktúra aspoň na 90 % svojej kapacity**; tento cieľ možno časom upraviť, ak sa menia hospodárske a geopolitické okolnosti, ako aj bezpečnosť dodávok energie. Vzhľadom na osobitnú situáciu v tomto roku sa poskytne znížený cieľ 80 %, ako aj flexibilná cesta na zabezpečenie hladkého postupného zavedenia. Členské štáty by už mali prijímať opatrenia na zaistenie primeraného plnenia zásobníkov na ďalšiu zimu, pričom by mali s týmto legislatívnym návrhom počítať.

Kľúčová je solidarita. Spoločné uskladňovanie plynu je poistka, z ktorej majú prospech všetci a ku ktorej by mal každý spravodlivo prispieť. Preto by členské štáty bez zásobníkov mali prispievať k plneniu zásobníkov v iných členských štátoch, a výmenou za to ťažiť zo zvýšenej bezpečnosti dodávok. Mechanizmus rozdelenia záťaže, ktorý je súčasťou návrhu, zabezpečuje spravodlivé rozdelenie nákladov na bezpečnosť dodávok medzi všetky členské štáty, keďže vďaka energetickému trhu EÚ môžu všetky profitovať z nižšieho rizika výpadku dodávok – bez ohľadu na to, kde v EÚ sa zásobníky nachádzajú. Tento mechanizmus vychádza z dohôd o solidarite, ktoré by sa mali bezodkladne uzavrieť, aby sa umožnilo účinné zdieľanie plynu v prípade núdze, ako sa navrhlo v decembri 2021⁹. Rovnako dôležitá je aj transparentnosť a monitorovanie pokroku v dosahovaní cieľa plnenia. Koordinačná skupina pre plyn bude tento pokrok monitorovať a v prípade potreby zväži vhodné opatrenia na udržanie úsilia o plnenie zásobníkov.

A napokon, keďže infraštruktúra na uskladňovanie plynu má pre bezpečnosť EÚ zásadný význam, **certifikácia** prevádzkovateľov zásobníkov poskytne potrebné záruky proti rizikám spojeným s vlastníckymi väzbami prevádzkovateľov z tretích krajín z hľadiska bezpečnosti dodávok.

ZÁVERY

Možnosti na riešenie vplyvu zvýšených cien energie na našich občanov a podniky, ktoré sú uvedené v tomto dokumente, zahŕňajú núdzové a časovo ohraničené intervencie, ktorých cieľom je obmedziť rast cien energie; nemali by však ohrozovať dosahovanie dlhodobých cieľov Zelenej dohody ani fungovanie vnútorného trhu. Žiadna z nich nie je všeliak, všetky majú svoje výhody a nevýhody.

Urgentne však treba obmedziť rast cien energie a zaistiť primerané dodávky plynu na nasledujúcu zimu a následné obdobie. Najlepšou možnosťou je pracovať koordinovane ako EÚ27 – aby sme ušetrili náklady a využili vplyv, ktorý spoločne máme.

V strednodobom horizonte budú potrebné štrukturálnejšie riešenia vrátane prepojení na úplnú integráciu energetického trhu, oveľa väčšieho objemu energie z obnoviteľných zdrojov, opatrení v oblasti energetickej efektívnosti a diverzifikácie dodávok energie, aby sme sa vyhlili závislosti. Plán REPowerEU urýchli zavedenie opatrení na všetkých týchto frontoch. Komisia predloží svoj podrobný **plán REPowerEU v máji**. V tejto súvislosti je Komisia zároveň pripravená navrhnuť plán úspor energie pre celú Úniu.

Vzhľadom na zavedenie REPowerEU sa regulačný rámec EÚ musí prispôbiť podstatne väčšiemu podielu energie z obnoviteľných zdrojov v energetickom mixe, v súlade s ambicióznymi cieľmi EÚ v oblasti dekarbonizácie. Komisia **do mája posúdi možnosti optimalizácie koncepcie trhu s elektrinou**. Pri tom sa zohľadní záverečné hodnotenie Agentúry Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER)

---

⁹ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a vodíkom (prepracované znenie), COM(2021) 804 final, (15. 12. 2021).

zamerané na prínosy a slabé stránky koncepcie trhu s elektrinou v EÚ, ako aj ďalšie príspevky k fungovaniu trhu s elektrinou¹⁰.

Postupné urýchľovanie zavádzania obnoviteľných zdrojov energie a podpora efektívnejšej spotreby energie spolu s európskou politikou uskladňovania a diverzifikáciou dodávok v rámci koordinovanejšej spolupráce so spoľahlivými dodávateľmi poskytnú štrukturálne riešenia na zabezpečenie prístupu k cenovo dostupnej energii.

Možnosti a návrhy načrtnuté v tomto dokumente si vyžadujú, aby všetky členské štáty využili najsilnejšiu stránku Európy: jednotu a solidaritu.

Vedúci predstavitelia sa vyzývajú, aby na marcovom zasadnutí Európskej rady v roku 2022 usmernili pokračovanie tejto práce na úrovni Komisie a na legislatívnej úrovni s cieľom zaistiť bezpečnosť dodávok a dostupné ceny energie teraz, na nasledujúcu zimu, ako aj na obdobie po nej.

---

¹⁰ Niektoré prvky predpokladaných možností krátkodobej intervencie, ako je obstarávanie novej kapacity prostredníctvom dvojsmerných rozdielových zmlúv alebo využívanie modelu agregátora, by mohli pomôcť pripraviť pôdu pre budúce zmeny dlhodobej koncepcie európskeho trhu, čo pomôže chrániť odberateľov pred vysokou volatilitou cien a posilní odolnosť európskeho energetického trhu.